قايىسپاي العا ۇمتىلىپ، شىنجياڭنىڭ سىرتقا ەسىك اشۇ تىك بەلەسىن تۇلعالادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

كۇننەن ـ كۈنگە قاربالاس بولىپ جاتقان ئۇرىمجى كوپ فورمالى بىرلەسكەن تاسمال ورتالىعى ئۇرىمجى حالقارالىق قۇرلىقتىق پورت اۇماعىنىڭ داۋىنا كۆز بولدى.

باس شۇجي شي جينپىڭ شىنجياڭدى كوزدەن كەشىرگەندە بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: "شىنجياڭ سالىستىرمالى تۇردە تۇيىق ىشكى قۇرلىقتان سىرتقا ەسىك اشۇدىڭ الدىڭعى شەبىنە اينالدى، جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتپە، شىنجياڭنىڭ وڭىرلىك ەسىك اشۇ ستراتەگياسىن مەملەكەتتىك باتىسقا ەسىك اشۇ ىنىڭ جالپى تۇلعالىق ورنالاستىرۇىنا ەنگىزۇ كەرەك".

"ئىبىر پورت، ەكى اۇماق، بەس ۇلكەن ورتالىق، شەكارا وتكەلى ەكونوميكالىق بەلدەۋى" ـــ جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايونى قۇرىلىسىنىڭ ماڭىزدى تۇتقاسى. وزەكتى رايون قۇرىلىسىنىڭ بەلگى سىپاتتى ينجەنەرياسى رەتىندە، 2015 ـ جىلدان باستاپ جوبالانىپ سالىنعان ئۇرىمجى حالقارالىق قۇرلىقتىق پورت اۇماعى "ئىبىر بەلدەۋ، ئىبىر جولدىق" شىعىس جەلىن وراي ەتىپ، تاۋ جولقىسا جول اشىپ، سۇ كەزىكسە كوپىر سالاتىن رۇحپەن ئىبىر جاعىنان قۇردەلىس جۇرگىزىپ، ئىبىر جاعىنان كەمەلەندىرىپ، تاريح جۇكتەگەن اۇىر مىندەتتى قۇلشىنا ارقالادى.

جوبا انىق، بەتالىس ايقىن بولدى

ئۇرىمجى قالاسى ازيا ـ ەۋروپا قۇرلىعىنىڭ جاعراپيالىق سەنترى مەن ازيا ـ ەۋروپا قۇرلىقتىق كوپىرىنىڭ ورتا بولىگىنە ورنالاسقان، بۇكىل شىنجياڭنىڭ ساياسي، ەكونوميكا، مادەنيەت ورتالىعى، اۋتونوميالى رايون وزەكتى رايوننىڭ بەلگى سىپاتتى ينجەنەريا سىن سالۋ اۇىر مىندەتىن ئۇرىمجى قالاسىنا جۇكتەدى.

2015 ـ جىلى 11 ـ ايدا "ئىبىر پورت" جوبالانىپ سالىندى. جوباداعى اۇماعى مولشەرمەن 67 شارشى كيلومەتر بولىپ، "ئىبىر وزەك، بەس اۇماق" بولىپ ورنالاستىرىلدى، "ئىبىر وزەك" دەگەنىمىز جەكە ـ جەكە شەكارا وتكەلى جالپىلىق قىزمەت وتەۋ ورتالىعى، سولتۇستىك ۋوگزال حالقارالىق ساۋدا زات اينالىمى باقشا رايونى، كەشەندى باجەسىز اۇماق، حالقارالىق توقىما بۇيىمدار، كىيم ـ كەشەك ساۋدا اۇماعى، اۇەجاي ماڭى جاساۋ اۇماعى.

باستاپ سالىنعاننان بەرى "ئىبىر پورت" نەگىزدىك قۇرىلعىلار قۇرىلىسىن ۇزدىكسىز ارتتىردى، بۇكىل قوعام جىينى 30 ميلليارد يۋاننان استام قارجى قوسىپ، ئۇرىمجى كەشەندى باجسىز اۇماعى، جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى (ئۇرىمجى) شوعىرلاندىرۇ ورتالىعى، ئۇرىمجى كوپ فورمالى بىرلەسپە تاسمالداۋ ورتالىعى سياقتى ترەكتىك كەلەلى نسساندا ردى سالىپ، تۇراپتىڭ كوتەرىمدىلىك قۇاتىن زور كولەمدە جوعارىلاتتى.

اسرەسە، جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى (ئۇرىمجى) شوعىرلاندىرۇ ورتالىعى 2016 ـ جىلى 5 ـ ايدىڭ 26 ـ كۇنى سالىنىپ بولىپ، پايدالانۋعا بەرىلگەننەن كەيىن، قازىر كەزەكشى پويەزدارىدى جونەلتۇ قۇاتى 7000 كەزەككە جەتتى. ئۇرىمجى قالاسى دا شي ـ ان، چىڭدۇ، چۇڭچىڭ، جىڭجوۋدان كەيىنگى جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزدارىنىڭ بەس ۇلكەن تۇراپتىق ئۇيىن قالاسىنىڭ بىردەنە اينالدى، حالقارالىق كەزەكشى پويەزدارىدىڭ تىكەلەي گرۇپپا بولىپ جولعا شىعۇ جانە تاياۋ مەرزىمدە جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزدارىنىڭ باتىس ارنامەن تاسمالداۋ قاجەتىن قاناعاتتاندىرا الادى.

2022 ـ جىلى 6 ـ ايدىڭ سوڭىنا دەيىن "ئىبىر پورتتان" جىينى 5900دەن استام جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى قاتناپ، اشىلعان كەزەكشى پويەز لەنياسى 21گە جەتىپ، ەۋروپا ـ ازياداعى 19 مەملەكەت پەن رايوندىاعى 26 قالاعا تۇتاستى.

2015 ـ جىلدان 2021 ـ جىلعا دەيىن "ئىبىر پورتتان" قاتناعان جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزىنىڭ سانى جەكە ـ جەكە 80، 223، 806، 1002، 1102، 1015، 1000 كەزەككە جەتتى. 2020 ـ جىلى، 2021 ـ جىلى ىندەتتىڭ تۇقىلىنان كەزەكشى پويەزدىڭ قاتناۋ سانى ئىبراز تومەندەگەننەن تىس، باسقا جىلدارداكەزەكشى پويەزدارداڭ قاتناۋ سانى ورنىقتى ارتتى. بيىل الدىڭعى 6 ايدا "ئىبىر پورتتان" قاتناعان جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى 609 كەزەككە جەتىپ، 2021 ـ جىلعى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 36% ارتىپ، بۇكىل شىنجياڭدا ى قاتناۋ جالپى سانىنىڭ 88.2%ىن يەلەدى.

2019 ـ جىلى ئۇرىمجى قالاسى 23 مەملەكەتتىڭ زات اينالىمى تورابىنىڭ ئىبرى بولىپ تۇراقتاندىرىلدى. 2020 ـ جىلى جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى (ئۇرىمجى) شوعىرلاندىرۇ ورتالىعى مەملەكەتتىك العاشقى توپتاعى جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى شوعىرلاندىرۇ ورتالىعىنان ۇلگى كورسەتۇ ينجەنەرياسىنا تاڭدالدى.

بيىل ئۇرىمجى قالاسى مەملەكەت پەن اۋتونوميالى رايوننىڭ تالابىنا سالىستىرىپ، ئۇرىمجى قالاسىنىڭ وزەكتى رايوننىڭ جوعارى ساپالى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۋدەگى اتقارۋ جوباسى مەن 3 جىلدىق ارەكەت جوسپارىن (2022 ـــ 2024 ـ جىل) دايىنداپ بولدى.

"مەملەكەت پەن اۋتونوميالى رايون جوعارى دەڭگەيلى جوبانى ەرەكشە انىق جاساپ، "ئىبىر پورتتى" وزەكتى رايوننىڭ بەلگى سىپاتتى ينجەنەريالىق قۇرىلىسى ەتىپ، زات اينالىمىن شوعىرلاندىرۇ ارقىلى كاسىپ سالالارىنىڭ داموىن جەبەپ، تاۋار شوعىرلاندىرۇ، باقشا قۇرۇ، كاسىپ سالالارىن توپتاۋ يقۇاتىن ويداعىداي ىستەدى"، ـ دەدى ئۇرىمجى قالالىق داموۋ جانە رەفورما كوميتەتى "ئىبىر بەلدەۋ، ئىبىر جول" كەڭسەسى حاتشىلار ئبولىمىنىڭ باستىعى مىڭ تايچي.

رەفورما جاساۋ، جاڭالىق اشۇ ارقىلى بوگەتتەردى تالقاندادى

"ئىبىر پورت" كەشەندى قۇرلىقتىق جول پورتى رەتىندە، بۇكىل ەلدەگى كوپتەگەن تۇراپتىق تۇيىندەر اراسىنان وزىپ شعامەن دەيدى ەكەن، تەك وزىندىك باسىمدىعىن ۇزدىكسىز كادەگە جاراتىپ، رەفورما جاساۋ، جاڭالىق اشۇ سەرپىنىن ارتتىرىپ، پارىقتى داموۋ جولىن قاراستىرۇ كەرەك.

"ئىبىر پورت" بويىنشا قارجى قوساتىن، قۇرىلىس جۇرگىزەتىن جانە ساۋدا جۇرگىزەتىن تۇعىرلىق سەرىكتەستىك رەتىندە، شىنجياڭ حالقارالىق قۇرلىقتىق پورت (توبى) شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى 2018 ـ جىلى قۇرىلعان. ئۇرىمجىنىڭ جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزىنىڭ بەس ۇلكەن تۇراپتىق ئۇيىن قالاسى بولۋ سىندى باسىمدىعىن قايتكەندە ويداعىداي ساۋلەلەندىرۇگە بولادى دەگەن ماسەلەگە ولار باستان ـ ياق باس قاتىرىپ كەلدى.

"اتتانۋ ساندى مالىمەتتەرى، تاۋار توپتاۋ كولەمى، ساياساتتىق باۋراۋ قۇاتى سياقتى جاقتاردان قاراعاندا، ئبىزدىڭ ەل ىشىندەگى باسقا زات اينالىمى تۇراپتارىنان تاعى ئبىرتالاي الشاقتىعىمىز بار. ئۇرىمجى مەملەكەتتىك باتىسقا ەسىك اشۇ جالپى تۇلعالىق ورنالاستىرۇىندا ماڭىزدى ئۇيىندى قالا رەتىندە، سايكەستى تاريحي بورىش ارقالاۋى قاجەت"، ـ دەدى شىنجياڭ حالقارالىق قۇرلىقتىق پورت (توبى) شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى پارتكومىنىڭ شۇجيى، باسالقا ما چۇنلەي بۇكپەسىز سويلەپ.

بايلىقتاردى كادەگە جاراتىپ، شىعار جول نزدەدى. 2021 ـ جىلدان باستاپ شىنجياڭ حالقارالىق قۇرلىقتىق پورت (توبى) شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى كاسىپ تەڭزىنەن، قارا تەڭزدەن ەندەي ئوتىپ باتىس ازيا، كاۋكاز ئوڭىرى، ەۋروپا سياقتى جەرلەرگە جەتەتىن ەرەكشە، سارا كەزەكشى پويەز لەنياسىن تۇلعالاپ، بۇكىل ەلدەگى وسى لەنياني جەتىك جۇرگىزىپ تۇرعان تۇڭعىش كاسپورىنعا اينالدى.

وسى لەنيا ئداستۇرلى جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزدارىنىڭ باتىس شەكارادان شعاتىن لەنياسىنان اينالىپ ئوتىپ، جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزدارىنىڭ تاسمال قۇاتى مەن ونىمدىلىگىن جوعارىلاتىپ، مارىكالىق نقىال قۇاتى مەن پارىقتى باسەكەلىك قۇاتىن قالىپتاستىردى. 2022 ـ جىلى 7 ـ ايعا دەيىن وسى لەنيادان جىينى 41 كەزەك پويەز اتاندى.

تەمىر جول جاعىندا كۇش سالۋدان تىس، تاس جول حالقارالىق زات تاسمالى مەن كوپ فورمالى بىرلەسكەن تاسمالدا قۇلشىنىس بەتالىسى ەتتى. 7 ـ ايدىڭ 28 ـ كۇنى "جۇڭگو ـ قىرعىزستان ـ وزبەكستان" تاس جول ـ تەمىر جول بىرلەسپە تاسمالداۋ تىن حالقارالىق زات تاسمالى كەزەكشى پويەزى ارتتى. بيىل الدىڭعى 6 ايدا "ئىبىر پورتتان" قاتناعان جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى 609 كەزەككە جەتىپ، 2021 ـ جىلعى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 36% ارتىپ، بۇكىل شىنجياڭدا ى قاتناۋ جالپى سانىنىڭ 88.2%ىن يەلەدى.

2019 ـ جىلى ئۇرىمجى قالاسى 23 مەملەكەتتىڭ زات اينالىمى تورابىنىڭ ئىبرى بولىپ تۇراقتاندىرىلدى. 2020 ـ جىلى جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى (ئۇرىمجى) شوعىرلاندىرۇ ورتالىعى مەملەكەتتىك العاشقى توپتاعى جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى شوعىرلاندىرۇ ورتالىعىنان ۇلگى كورسەتۇ ينجەنەرياسىنا تاڭدالدى.

بيىل ئۇرىمجى قالاسى مەملەكەت پەن اۋتونوميالى رايوننىڭ تالابىنا سالىستىرىپ، ئۇرىمجى قالاسىنىڭ وزەكتى رايوننىڭ جوعارى ساپالى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۋدەگى اتقارۋ جوباسى مەن 3 جىلدىق ارەكەت جوسپارىن (2022 ـــ 2024 ـ جىل) دايىنداپ بولدى.

"مەملەكەت پەن اۋتونوميالى رايون جوعارى دەڭگەيلى جوبانى ەرەكشە انىق جاساپ، "ئىبىر پورتتى" وزەكتى رايوننىڭ بەلگى سىپاتتى ينجەنەريالىق قۇرىلىسى ەتىپ، زات اينالىمىن شوعىرلاندىرۇ ارقىلى كاسىپ سالالارىنىڭ داموىن جەبەپ، تاۋار شوعىرلاندىرۇ، باقشا قۇرۇ، كاسىپ سالالارىن توپتاۋ يقۇاتىن ويداعىداي ىستەدى"، ـ دەدى ئۇرىمجى قالالىق داموۋ جانە رەفورما كوميتەتى "ئىبىر بەلدەۋ، ئىبىر جول" كەڭسەسى حاتشىلار ئبولىمىنىڭ باستىعى مىڭ تايچي.

رەفورما جاساۋ، جاڭالىق اشۇ ارقىلى بوگەتتەردى تالقاندادى

"ئىبىر پورت" كەشەندى قۇرلىقتىق جول پورتى رەتىندە، بۇكىل ەلدەگى كوپتەگەن تۇراپتىق تۇيىندەر اراسىنان وزىپ شعامەن دەيدى ەكەن، تەك وزىندىك باسىمدىعىن ۇزدىكسىز كادەگە جاراتىپ، رەفورما جاساۋ، جاڭالىق اشۇ سەرپىنىن ارتتىرىپ، پارىقتى داموۋ جولىن قاراستىرۇ كەرەك.

"ئىبىر پورت" بويىنشا قارجى قوساتىن، قۇرىلىس جۇرگىزەتىن جانە ساۋدا جۇرگىزەتىن تۇعىرلىق سەرىكتەستىك رەتىندە، شىنجياڭ حالقارالىق قۇرلىقتىق پورت (توبى) شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى 2018 ـ جىلى قۇرىلعان. ئۇرىمجىنىڭ جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزىنىڭ بەس ۇلكەن تۇراپتىق ئۇيىن قالاسىنىڭ بىردەنە اينالدى، حالقارالىق كەزەكشى پويەزدارىدىڭ تىكەلەي گرۇپپا بولىپ جولعا شىعۇ جانە تاياۋ مەرزىمدە جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزدارىنىڭ باتىس ارنامەن تاسمالداۋ قاجەتىن قاناعاتتاندىرا الادى.

2022 ـ جىلى 6 ـ ايدىڭ سوڭىنا دەيىن "ئىبىر پورتتان" جىينى 5900دەن استام جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى قاتناپ، اشىلعان كەزەكشى پويەز لەنياسى 21گە جەتىپ، ەۋروپا ـ ازياداعى 19 مەملەكەت پەن رايوندىاعى 26 قالاعا تۇتاستى.

2015 ـ جىلدان 2021 ـ جىلعا دەيىن "ئىبىر پورتتان" قاتناعان جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزىنىڭ سانى جەكە ـ جەكە 80، 223، 806، 1002، 1102، 1015، 1000 كەزەككە جەتتى. 2020 ـ جىلى، 2021 ـ جىلى ىندەتتىڭ تۇقىلىنان كەزەكشى پويەزدىڭ قاتناۋ سانى ئىبراز تومەندەگەننەن تىس، باسقا جىلدارداكەزەكشى پويەزدارداڭ قاتناۋ سانى ورنىقتى ارتتى. بيىل الدىڭعى 6 ايدا "ئىبىر پورتتان" قاتناعان جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى 609 كەزەككە جەتىپ، 2021 ـ جىلعى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 36% ارتىپ، بۇكىل شىنجياڭدا ى قاتناۋ جالپى سانىنىڭ 88.2%ىن يەلەدى.

2019 ـ جىلى ئۇرىمجى قالاسى 23 مەملەكەتتىڭ زات اينالىمى تورابىنىڭ ئىبرى بولىپ تۇراقتاندىرىلدى. 2020 ـ جىلى جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى (ئۇرىمجى) شوعىرلاندىرۇ ورتالىعى مەملەكەتتىك العاشقى توپتاعى جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزى شوعىرلاندىرۇ ورتالىعىنان ۇلگى كورسەتۇ ينجەنەرياسىنا تاڭدالدى.

بيىل ئۇرىمجى قالاسى مەملەكەت پەن اۋتونوميالى رايوننىڭ تالابىنا سالىستىرىپ، ئۇرىمجى قالاسىنىڭ وزەكتى رايوننىڭ جوعارى ساپالى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۋدەگى اتقارۋ جوباسى مەن 3 جىلدىق ارەكەت جوسپارىن (2022 ـــ 2024 ـ جىل) دايىنداپ بولدى.

"مەملەكەت پەن اۋتونوميالى رايون جوعارى دەڭگەيلى جوبانى ەرەكشە انىق جاساپ، "ئىبىر پورتتى" وزەكتى رايوننىڭ بەلگى سىپاتتى ينجەنەريالىق قۇرىلىسى ەتىپ، زات اينالىمىن شوعىرلاندىرۇ ارقىلى كاسىپ سالالارىنىڭ داموىن جەبەپ، تاۋار شوعىرلاندىرۇ، باقشا قۇرۇ، كاسىپ سالالارىن توپتاۋ يقۇاتىن ويداعىداي ىستەدى"، ـ دەدى ئۇرىمجى قالالىق داموۋ جانە رەفورما كوميتەتى "ئىبىر بەلدەۋ، ئىبىر جول" كەڭسەسى حاتشىلار ئبولىمىنىڭ باستىعى مىڭ تايچي.

رەفورما جاساۋ، جاڭالىق اشۇ ارقىلى بوگەتتەردى تالقاندادى

"ئىبىر پورت" كەشەندى قۇرلىقتىق جول پورتى رەتىندە، بۇكىل ەلدەگى كوپتەگەن تۇراپتىق تۇيىندەر اراسىنان وزىپ شعامەن دەيدى ەكەن، تەك وزىندىك باسىمدىعىن ۇزدىكسىز كادەگە جاراتىپ، رەفورما جاساۋ، جاڭالىق اشۇ سەرپىنىن ارتتىرىپ، پارىقتى داموۋ جولىن قاراستىرۇ كەرەك.

"ئىبىر پورت" بويىنشا قارجى قوساتىن، قۇرىلىس جۇرگىزەتىن جانە ساۋدا جۇرگىزەتىن تۇعىرلىق سەرىكتەستىك رەتىندە، شىنجياڭ حالقارالىق قۇرلىقتىق پورت (توبى) شەكتى جاۋاپكەرشىلىك سەرىكتەستىگى كاسىپ تەڭزىنەن، قارا تەڭزدەن ەندەي ئوتىپ باتىس ازيا، كاۋكاز ئوڭىرى، ەۋروپا سياقتى جەرلەرگە جەتەتىن ەرەكشە، سارا كەزەكشى پويەز لەنياسىن تۇلعالاپ، بۇكىل ەلدەگى وسى لەنياني جەتىك جۇرگىزىپ تۇرعان تۇڭعىش كاسپورىنعا اينالدى.

وسى لەنيا ئداستۇرلى جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزدارىنىڭ باتىس شەكارادان شعاتىن لەنياسىنان اينالىپ ئوتىپ، جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى پويەزدارىنىڭ تاسمال قۇاتى مەن ونىمدىلىگىن جوعارىلاتىپ، مارىكالىق نقىال قۇاتى مەن پارىقتى باسەكەلىك قۇاتىن قالىپتاستىردى. 2022 ـ جىلى 7 ـ ايعا دەيىن وسى لەنيادان جىينى 41 كەزەك پويەز اتاندى.

تەمىر جول جاعىندا كۇش سالۋدان تىس، تاس جول حالقارالىق زات تاسمالى مەن كوپ فورمالى بىرلەسكەن تاسمالدا قۇلشىنىس بەتالىسى ەتتى. 7 ـ ايدىڭ 28 ـ كۇنى "جۇڭگو ـ قىرعىزستان ـ وزبەكستان" تاس جول ـ تەمىر جول بىرلەسپە تاسمالداۋ قاجەتىن حالقارالىق زات تاسمالى كەزەكشى پويەز